

INGENIØREN SOM MISJONÆR

av

GUNNAR SPILLING

Etterkrigsårenes utenrikspolitiske utvikling med kommunismens fremmarsj i Det fjerne østen har brakt misjonsarbeidet inn i en vanskelig fase, som erkjennes av de fleste misjonsledere. Etter hvert som man har måttet oppgi gamle misjonsfelter, har selskapene med kontant besluttsomhet forsøkt å overføre sin virksomhet til nye strøk. Samtidig har man gått sine arbeidsmetoder kritisk etter i sømmene og spurt seg selv om misjonsstrategien har vært feil. Dette problem har vært behandlet i dette tidsskrifts spalter i en rekke artikler og i sannhet gitt stoff til ettertanke. De svake punkter som fremtredende misjonsledere selv har pekt på, særlig med bakgrunn i utviklingen i China, er i korthet følgende: 1. Man har ikke i tilstrekkelig grad realisert effektive selvhjelpsplaner med tilsvarende selvstendigjørelse av de innfødte menigheter. 2. Misjonen har ikke i tilstrekkelig grad forstått å tilpasse seg vedkommende lands kultur, f. eks. på arkitekturens område, og dermed for tydelig demonstrert samhörigheten med Vestens imperialistiske politikk. 3. Misjonens kirkebyggende arbeid har vært for svakt, og hjemmearbeidets skisma mellom organisasjon og den offisielle kirke har avslørt et svakt punkt. 4. Misjonens sosiale innsats har vært for svak, slik at selv innfødte kristne nå vender seg mot kommunismen.

Denne flokete situasjon har medført at misjonen må ta sine metoder og sin strategi opp til alvorlig revisjon, så man i hvert fall ikke trekker med sine gamle feil til de nye felter. Bl. a. har spørsmålet om misjonærens utdanning reist seg, og det er uttalt tvil om å fortsette med en utdanning som i det alt vesentlige tar sikte på selve forkynnergjerningen. Under Det internasjonale

misjonsråds møte i Willingen sommeren 1952 ble fremholdt betydningen av å sende ut leke misjonærer som kan ta misjonsgjerningen opp i forbindelse med sitt yrke der de kommer. Det ble endog uttalt at denne arbeidsform kanskje ville bli den eneste mulige mange steder i fremtiden.

Det kan i denne forbindelse være interessant å trekke en parallell med den diskusjon som i de siste par år har foregått på den hjemlige arena i forbindelse med det leke innslag i indremisjonsarbeidet. Fra flere hold er det pekt på det uheldige i en utvikling som mer og mer baserer seg på profesjonell forkynnelse uten å ha et tilsvarende sterkt innslag av de frivillige, stedlige nådegaver. Samtidig har man drøftet forkynnernes utdanning, og Det norske lutherske indremisjonsselskap har som bekjent besluttet å gi de vordende forkynnere en opplæring i et praktisk yrke ved siden av de teologiske fag. Man har her tatt konsekvensen av de endrede forhold og forsøkt tilpasset arbeidsform og utdanning.

Når det gjelder arbeidsmetoder, må det sies at misjonen med friskt initiativ har prøvd å gå nye veier, bl. a. ved å ta teknikkens hjelpemidler i sin tjeneste. Her må først og fremst nevnes kringkasting av misjonens budskap til de fargede folk. Der misjonærene blir landsforvist, kan de på eterens bølger nå tilbake til sin menighet med det glade budskap. Som eksempel kan nevnes den kristne senderen på Filippinene som sender 17 timer i døgnet på hele 35 forskjellige språk. Moody bibelinstitutt i Chicago har sin egen sender, i Sør-Amerika finnes en kristen radiosender, og før kommunistenes okkupasjon fantes det også en i Shanghai. Det er ikke usannsynlig at misjonsselskapene vil gå til en videre utbygging av radioforkynnelsen, fordi denne arbeidsmetode bare avhenger av at man behersker visse punkter for å kunne dekke et større område. I de fleste land vil vel også antall radioapparater øke etter hvert, slik at flere og flere vil lytte til radioforkynnelsen.

Det kan også spores visse eksempler på at misjonen nyttiggjør tekniske hjelpemidler til å sette i gang industri, og på den måten både konsolidere økonomien og knytte befolkningen på stedet

fastere til misjonsvirksomheten. Før China ble stengt, drev et misjonsselskap gjennom flere år en industriskole for fattige barn, hvor de sørget for sitt eget underhold ved å arbeide en viss del av dagen i et veveri som tilhørte misjonen. Dette veveri kom etter hvert til å spille en stor rolle både ved de varer det skaffet, de faste varepriser som derved innarbeidet seg til beste for hele befolkningen, og den store aktelse for misjonsarbeidet som veveriet skapte. Dessuten betydde veveriet et stort økonomisk aktivum for misjonen, særlig da krigen avbrøt forbindelsen med hjemlandet. Men størst betydning må likevel tillegges den rike inngang for evangeliet som veveriet skapte. Den ble den primærfaktoren som brakte åpningen i arbeidet på stedet.

Fra andre felter er det kjent at misjonen har satt i gang sagbruksvirksomhet og teglbrenning. Man har også delvis sendt ut folk med praktisk utdanning, f. eks. i bygningsfagene.

De eksempler som her er nevnt, viser klart at misjonsarbeidet ikke er mer tilstivnet i sine innarbeidede arbeidsformer enn at det prøver nye arbeidsmidler basert på de tekniske fremskritt. Når hele misjonsarbeidet nå er oppe til revisjon, spørres det om man ikke burde overveie om det er mulig å komme lenger på denne linje.

Dette spørsmål har vært inngående drøftet av en flokk yngre, kristne ingeniører i de nordiske land ved forskjellige sammenkomster som har vært arrangert i de respektive land. Spørsmålet har vært reist ut fra den innstilling om ikke nettopp en ingeniør med sin praktiske utdanning må kunne gjøre en spesiell innsats i misjonsarbeidet. Det har vært pekt på betydningen av at den kristne ingeniør er med blant pionérene når det gjelder å hjelpe misjonslandene med å bygge opp sin industri. Det er jo nettopp den sterke industrielle ekspansjon som preger en rekke av de land som hittil teknisk sett har ligget tilbake, og denne industri har bruk for de kristne idéer. Hvilke konkrete muligheter ingeniøren har for å gjøre en misjonsinnsats på dette felt, ble bl. a. drøftet på nordiske møter i Sverige 1951, i Norge 1952 og i Finnland 1953. Under drøftelsene utkrystalliserte det seg følgende hovedpunkter:

1. Muligheter for å yte misjonærene eller misjonsselskapene konsultativ teknisk hjelp.

2. Muligheter for å grunne industri på misjonsmarkene når misjonsselskapene eller grupper av kristne personer i hjemlandet står som eier av slik virksomhet.

3. Muligheter for å utøve teknisk virksomhet på misjonsmarkene ved at den kristne ingeniør tar ansettelse i offentlige etater eller eksisterende privat virksomhet.

Allerede på et meget tidlig tidspunkt stanset gruppen av norske, kristne ingeniører ved tanken om å yte misjonsselskapene *konsultativ teknisk hjelp* ved å påta seg planleggingen av spesielle, konkrete oppgaver av bygningsmessig, elektroteknisk, maskinteknisk eller kjemisk art. Idéen var den at man skulle spare enten tid for misjonærene med å arbeide med problemer i det tekniske plan hvor ingeniøren har større muligheter i kraft av sin utdannelse, eller at man skulle spare misjonsselskapene for utgiftene ved vanlig konsultasjon av tekniske instanser på provisjonsbasis. Høsten 1946 ble det sendt en skriftlig henvendelse til Egede Instituttet. Meldingen gikk videre til de enkelte misjonsselskaper og ble gjengitt i de respektive organer. Dermed stoppet saken, og ingeniørgruppen fikk ikke noe svar på sin henvendelse.

Forutsetningen for denne henvendelse var at den tekniske assistanse ble ydet i hjemlandet. Siden er det gått en del år, som har gjort verden mindre og avstandene kortere, og på de nordiske ingeniørmøter stoppet man ved tanken om det langt mer effektive: å la konsultasjonen foregå på misjonsfeltet — eventuelt etter den nødvendige forberedelse i hjemlandet. Det er særlig de bygnings- og sanitærtekniske spørsmål som naturlig utpeker seg for en slik konsultasjon. Ved et effektivt samarbeid mellom de nordiske misjonsselskaper i vedkommende misjonsland måtte flest mulig foreliggende tekniske oppgaver samles opp, slik at reiseutgiftene kunne dekkes av flere løste oppgaver. Det kan ikke være tvil om at det på dette felt er muligheter til stede, men den praktiske utforming kan først finnes i samarbeid med misjonens folk.

Mulighetene for å grunnlegge *nye industriltak i misjonslandene i misjonsselskapenes regi* må sies å ha avtatt sterkt slik som den utenrikspolitiske og valutamessige situasjon har utviklet seg i de senere år. De aller fleste protestantiske misjonselskaper vil utvilsomt ha sine betenkeligheter ved å investere i nye industrielle tiltak, desto mer p. g. a. den sterke dyrtid som gjør det vanskelig nok å få endene til å møtes i det ordinære driftsbudsjett. Å skaffe faglært arbeidskraft vil nok også mange steder by på problemer.

Derimot kan det være mer realistisk politikk å drøfte en utvidelse av skolevirksomheten til også å omfatte fagskoler på misjonsfeltene. I likhet med det nevnte eksempel i China kunne det kanskje til disse skoler knyttes mindre verksteder som både kunne nyttiggjøres i undervisningen og muligens også bety en hjelp for økonomien. Som et eksempel fra etterkrigsårene kan nevnes at den finske organisasjonen Korsets Gilde har fått kontakt med selskapet The India Industrial Mission, som ledes av direktør Edwin Lawrence. Selskapet driver i Calcutta et mindre verksted for fremstilling av diverse rørmøbler for sykehus. Verkstedet holdes i gang for å skaffe midler til misjonsarbeidet. Det beskjeftiger ikke vanlig faglært arbeidshjelp, men bare læregutter som her får sin yrkesopplæring i et miljø preget av misjonens ånd. En yngre finsk ingeniør har en tid bistått Mr. Lawrence i hans arbeid.

Det kan i denne forbindelse henvises til hva nobelprisvinneren og urskoglegen Albert Schweitzer uttaler om de folkestammer han arbeider blant i Kongos jungel. Han hevder bestemt at det er en prinsipiell feil å begynne med å gi folket boklig lærdom. Det det trenger, er å lære arbeidets kunst. Både for folkets og dets kulturs skyld er det langt viktigere å lære dem å brenne tegl, mure, skjære til planker og bord, behandle hammer, høvel og meisel enn å undervise dem i lesning og skrivning. Det er mulig at en liknende betraktning kan anvendes i forbindelse med andre primitive folk. Misjonen skulle da ha de beste muligheter for å yte en både evangelisk og kulturell innsats ved å opprette fagskoler i tilknytning til verksted og småindustri, hvor

de unge innfødte kan oppdras både til arbeidsomhet og et kristent liv. Til en slik skolevirksomhet trenges naturligvis lærerkrefter med teknisk og praktisk dyktighet.

I etterkrigsårene er det oppstått et stort behov for *teknisk utdannet personell* over hele verden, ikke minst i de underutviklede land, og særlig for yngre ingeniører bys en rekke muligheter til å ta stilling ute i verden. Dette byr også den kristne ingeniør en mulighet til å gjøre en innsats på misjonsmarken ved å ta ansettelse i statens eller private selskapers tjeneste. Selv om myndighetene kanskje ikke er velvillig innstillet overfor direkte misjon, er de interessert i å tilføre landet kvalifisert arbeidshjelp for å bygge ut næringslivet så raskt som mulig. Særlig har folk fra de mindre nasjoner, som ikke har vist imperialistiske tendenser, mulighet for å finne åpne dører. Særlig hvis dørene for direkte misjonsvirksomhet stenges, vil det ha sin store betydning å ha kristne personer i nøkkelstillinger innen næringslivet. En skal naturligvis ikke overvurdere den direkte forkynnervirksomhet en ingeniør kan yte i fritiden, men han vil kunne bidra til å fremme kontakten mellom misjonsmenighet og hjemlandets menighet. Som et særlig viktig arbeidsfelt for den kristne ingeniør utpeker seg dessuten lærergjæringen ved tekniske skoler i den ikke-kristne verden.

Erfaringen viser at det ikke er noen lett oppgave å virke som kristen ingeniør i et ikke-kristent land. Han står foran den dobbelte oppgave både å skulle forkynne evangeliet og å virkelig gjøre bergprekenens ånd i sitt virke. En yngre ingeniør, som har arbeidet en tid i India, nevnte under møtet i Finland at det ikke nytter å reise ut som den hvite mann som skal vise primitive mennesker hvordan tingene skal gjøres (jfr. siv.ing. Odd Hoftuns kronikk i «Vårt Land» 10. sept. 1953). En må gjøre seg til ett med de innfødte i deres nød og vanskeligheter. Innsatsen må betraktes som avbetaling på gjeld overfor disse mennesker som ikke har vært så privilegert som en sely.

Dette var i korthet de synspunkter som har vært fremhevet i drøftelsene mellom kristne ingeniører. Flere misjonærer har vært til stede ved enkelte møter — særlig i gruppen av kristne

ingeniører i og omkring Oslo — og bidradd til å skape en mest mulig realistisk bakgrunn for samtalene. Sett fra ingeniørenes synspunkt synes alle de 3 hovedpunkter som drøftelsene har samlet seg om, å by på positivt brukbare idéer. Det er bare spørsmål om teorien i tilstrekkelig grad kan omsettes i praksis.

Det er her de enkelte misjonsselskaper kommer inn, så det er nærmest dem vi venter på. Hvis idéene vekker gjenklang innen ledernes rekke, står det til dem å videreføre saken. Det skulle være interessant å vite hvilket syn misjonens ledere har på spørsmålet om opprettelse av industri på misjonsfeltene og den eventuelle kombinasjon med fagskolevirksomhet. Misjonsselskapene som må forutsettes å ha et inngående kjennskap til vedkommende misjonslands industrielle forhold, måtte på en lettvtint måte kunne holde seg à jour vedrørende aktuelle ingeniør- og teknikerstillinger som kunne tenkes besatt med kristne ingeniører fra et av de nordiske land. Hvis det først tas opp en systematisk bearbeiding av saken, kan konkrete muligheter gi den praktiske videreføring av saken.

Flokken av nyuteksaminerte, kristne ingeniører øker fra år til år, og det finnes utvilsomt dem som ville være villige til å reise ut på misjonsmarken dersom et konkret tilbud foreligger før de har bundet seg til en stilling. Men en kan ikke vente at noen reiser ut på lykke og fromme. Det hele må foregå som ledd i en plan, hvor f. eks. to reiser sammen og på forhånd har kontakt med misjonens folk i vedkommende land. Hvis misjonsselskapene viser konkret interesse for saken og behovet for ingeniørenes misjonærinnsats dokumenteres, kan det etter hvert skapes den rette grobunn for saken, slik at de rette folk fatter interesse for saken og griper kallet til denne spesielle oppgave.

I teknikkens tidsalder ville det nærmest være rart om ikke det verdensomfattende misjonsapparat i stadig større utstrekning trakk nytte av de tekniske hjelpemidler, og da kommer man ikke utenom den mann som sitter med noen av nøklene til teknikkens verden, nemlig ingeniøren. Det er ikke usannsynlig at fremtidens misjonærer ikke bare vil rekrutteres av teologer, men i noen grad også av teknikkens menn.